

Päihteitä käyttävän vanhemman kohtaaminen HALSO-poliklinikalla

Lapin keskussairaalan HALSO-poliklinikka/

kätilö Aija Partio-Särkijärvi ja gynekologi Katja Hämeenoja

Vauvafoorumi 2.11.2023

Mikä ihmeen HALSO?

- ▶ HAL (huumeet, alkoholi, lääkkeet) -poliklinikka toiminut Lapin keskussairaalassa v. 2005 lähtien. V. 2018 nimen muutos HALSO -poliklinikaksi sisältäen myös raskaana olevan sosiaaliseen tilanteeseen liittyvät pulmat
- ▶ Moniammatillisessa työryhmässä vastuulääkäri, 2 kättilöä, sosiaalityöntekijä
- ▶ Kaksi HALSO-poliklinikkapäivää kuukaudessa
- ▶ Ensikäynnillä raskaana olevan ja hänen lähiverkostonsa tilanteen kartoittaminen, jatkotuen tarpeen arvioiminen yhdessä potilaan ja puolison kanssa, avoin yhteistyö perheen palvelutahojen kanssa esim. päihde- ja riippuvuuspalvelut, sosiaalipalvelut, neuvola, Rovaniemellä avopalveluyksikkö Tuulia, Lähteentien ensikoti
- ▶ HALSO-käynnit maksuttomia

Milloin lähete HALSO:lle?

- Alkoholin runsas käyttö ennen raskautta ja/tai raskauden aikana (Audit 8p tai enemmän) tai mikäli on ollut joskus aikaisemmin katkaisuhoidossa
- Huumeiden aktiivinen käyttö ennen raskautta, raskauden aikana, korvaushoito
- Huumeiden kokeilua viimeisen 2v. aikana ennen raskautta, mutta jos taustalla edes 1 iv-huumeiden käyttö – lähete tehdään
- Runsas kipu- ja psykelääkkeiden, rauhoittavien lääkkeiden käyttö
- Mikäli hoitosuhde esim. Päihde- ja Riippuvuuspalveluihin, lähete silti tehdään
- Runsas tupakointi (>10 savuketta/pv, häkämittarin tulos 11 tai enemmän)
- Raskaana olevan puolison aktiivinen huumeidenkäyttö, huumeiden kokeilua viimeisen 2v. aikana ennen raskautta, Audit 8p tai enemmän, korvaushoito
- Raskaana olevan nuori ikä (<18v.)
- Sosiaaliset pulmat (esim. haastava perhetilanne, asunnottomuus)
- Taloudelliset haasteet, elämänhallinnan vaikeudet
- Myöhäisillä raskausviikoilla (>24) esille tullut raskaus
- Raskaana olevan kehitysvamma

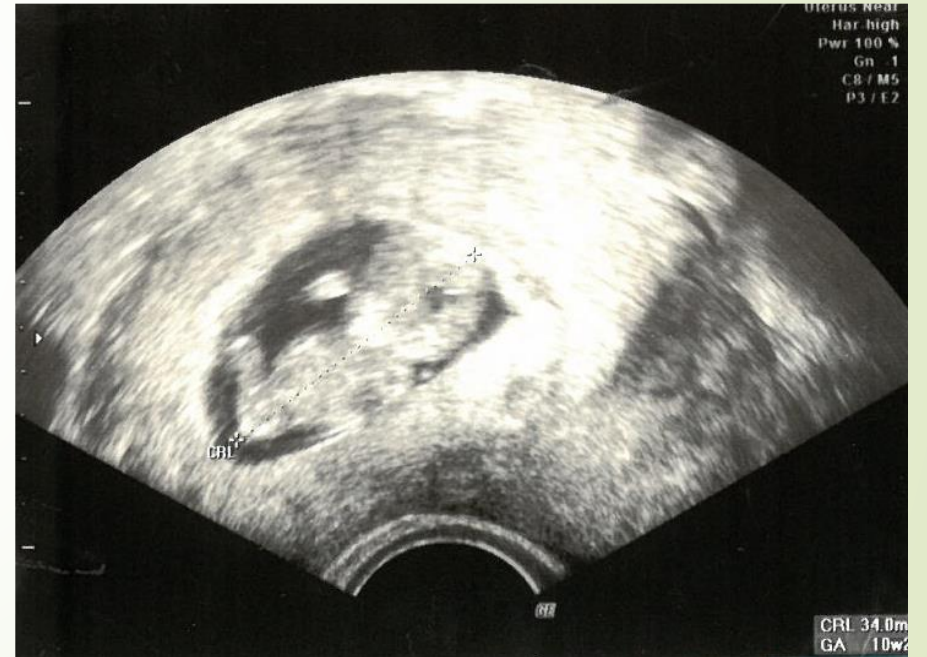

Mistä keskustellaan?

- ▶ Elämäntilanne, päihteidenkäyttö, väkivaltakokemukset
- ▶ Taloudellinen tilanne, sostt:n tuki etuuksien hakemisessa
- ▶ Olemassa olevien hoitotahojen kartoittaminen, hoitoon ohjaus
- ▶ Yhteistyö neuvolan ja muiden yhteistyötahojen kanssa, verkostopalaverit
- ▶ Tarvittavat viranomaisilmoitukset esim. Ennakoiva lastensuojeluilmoitus
- ▶ Suunnitelma raskaudenaikaisia käyntejä varten
- ▶ Lääkityksen päivitys raskauden aikana
- ▶ Imetys-suunnitelma
- ▶ Synnytykseen valmistautuminen, synnytyspalko, hoito synnytyksen jälkeen, ehkäisy

Mitä muuta tehdään?

- ▶ HALSO-poliklinikan ensikäynnillä virtsasta otetaan huumeseula, tarvittaessa myös seuraavilla käynneillä
- ▶ Lääkärin arvion perusteella otetaan tarvittaessa Mekonium-näyte vauvasta syntymän jälkeen
- ▶ 8/2023 lähtien B-Pethin käyttöönotto HALSO-poliklinikalla
- ▶ Raskausaikana suunnitellaan synnytyksen jälkeinen ehkäisy

Toiminnan johtavia ajatuksia ♥

Kunnioittava, ennakkoluuloton
kohtaaminen

Luottamuksen muodostaminen
perheeseen

Äidin, sikiön, koko perheen hyvinvointi

Vanhempien päihteettömyyden
tukeminen

Vauvan tuominen vanhemman mieleen,
ultrauksen merkitys

Tukea suhteen muodostumista vauvaan,
valmistautumista vanhemmuuteen

Puhuminen ymmärrettävästi, yhteisen
kielen löytäminen

Selkeä suunnitelma raskausajalle sekä sen
jälkeen

Potilastapaus

30- vuotias nainen, kolmas raskaus. Ensimmäinen lapsi 7- vuotias, joka huostaanotettu äidin päihteidenkäytön vuoksi. Lapsi sijoitettuna tällä hetkellä.

Yksi keskenmeno, nykyinen raskaus tullut huomatuksi melko myöhään rv 21. Hakeutunut itse päihdehoitoon. Korvaushoidossa, lääkitys kerran viikossa.

Perusairautena kaksisuuntainen mielialahäiriö, lääkityksenä Ketipinor. Lapsena traumaattisia kokemuksia lapsuudenkodissa, omien vanhempien päihteidenkäyttö.

Taustalla alkoholin ja huumeiden käyttöä. Raskausaikana ei oheiskäyttöä, käynyt säännöllisesti seuloissa lastensuojelun ohjaamana esikoisen tapaamisia varten.

Nykyisellä puolisolla myös huumeiden käyttöä, jonottaa korvaushoitoon. Puolisolla toive olla mukana lapsen ja potilaan elämässä, eivät kuitenkaan asu yhdessä. Läheisistä muodostuva tukiverkosto on niukka.

Ei ole pystynyt päihteidenkäytön vuoksi opiskelemaan, ei työpaikkaa. Asuu kaupungin vuokra-asunnossa. Huolta taloudellisesta tilanteesta.

Kova halu hoitaa omaa lasta ja hyvin motivoitunut ottamaan apua vastaan.

Synnytyspelko ensimmäisen synnytyksen jäljiltä, pelkää ettei saa riittävää kivunlievitystä synnytyksen aikana.

Kiitos!

